

Asia: VN/1960/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (perheenyhdistäminen)

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia näkemyksiä teillä on vähimmäisikävaatimuksesta?

ETU ry ei kannata vähimmäisikävaatimusta. Ehdotettu 21 vuoden vähimmäisikävaatimus asettaisi 18-21-vuotiaat maahanmuuttajat eri asemaan iän perusteella kuin suomalaiset. Ikävaatimus vaikeuttaisi heidän mahdollisuuttansa viettää perhe-elämää. Oikeus perhe-elämään turvataan perustuslaissa ja kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa.

Millaisia näkemyksiä teillä on toimeentuloedellytyksen asettamisesta alaikäiselle perheenkokoajalle?

ETU ry vastustaa yksiselitteisesti esitysluonnoksen esitystä siitä, että alaikäisten, ilman huoltajaa Suomeen tulleiden lasten suojeluasemia eriytettäisiin ja eri statuksella oleville lapsille tulisi erilaiset toimeentulo vaatimukset. Ensisijaisesti tulee ottaa huomioon lapsen etu. Alaikäiseltä lapselta perheenkokoajana ei voida edellyttää toimeentulo vaatimusta. Alaikäisten lasten tehtävä ei ole elättää itseään eikä vanhempiaan tai muita läheisiään. Kaikilla lapsilla on myös oikeus eheään perhe-elämään.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että eri suojeluasemia eriytettäisiin siten, että toissijaista suojelua tai tilapäistä suojelua saaville perheenyhdistäminen tiukentuisi siten, että alaikäisenkin perheenkokoajan kohdalla edellytetään toimeentuloedellytyksen täyttymistä ja lähtökohtaisesti kahden vuoden asumisaikaa (114 a §). Tämä on selkeä huononnuksena perheenyhdistämisen onnistumiseen sekä toissijaista suojelua tai tilapäistä suojelua saaneiden lasten statukseen perheenyhdistämisprosessissa. Lapset asetetaan tässä eriarvoiseen asemaan sen mukaan millaisen suojelustatuksen lapset ovat saaneet. Alaikäisellä perheenkokoajalla ei ole mahdollisuutta täyttää toimeentuloedellytystä, eikä mahdollisuutta perheenyhdistämiseen.

Esityksessä ei ole juurikaan esitetty perusteluja sille, miten tässä tiukennuksessa otettaisiin lapsen etu huomioon tai mitä vaikutuksia ehdotuksella on perhe-elämän suojaan tai yhdenvertaisuuteen.

ETU ry on pitää erikoisena näkökulmana sitä, että esitystekstin mukaan toimeentuloedellytyksen palauttamisella perheenkokoajien yhdenvertaista asemaa edistettäisiin, kun edellytyksen soveltaminen ei enää olisi sidoksissa ala- tai täysi-ikäisyyteen ja että on yhdenvertaista ja lapsen edunmukaista saattaa tilapäisen suojelun saaneille lapsille ja toissijaista suojelua saaneille lapsille

toimeentulo edellytys perheenyhdistämisprosessissa. Aikuisen perheenkokoajan ja alaikäisen perheenkokoajan mahdollisuus taloudelliseen ansaintaan on erilainen, koska mm. lapsityövoiman käyttö Suomessa on kiellettyä, eikä alaikäistä lasta voida asettaa taloudelliseen vastuuseen itsensä perheenjäsentensä elättämisestä.

Esitystekstissä perustellaan tilapäisen suojelun saaneiden lasten toimeentulovaatimusta perustuslain 6 §:n 3 momentin mukaisesti. Sen mukaisesti lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Yhdenvertaisuutta koskevalla perustuslain säännöksellä on korostettu vaatimusta lasten kohtelemisesta paitsi keskenään yhdenvertaisesti myös aikuisväestöön nähden tasa-arvoisina, periaatteessa yhtäläiset perusoikeudet omaavina ihmisinä (HE 309/1993 vp, s. 45).” s. 28.

Perustuslain edellä mainittu kohta viittaa pikemminkin lapsen ihmisoikeuksiin ja perusoikeuksiin, joiden pitää olla yhteneväiset aikuisten oikeuksien kanssa. Jos alaikäinen, yksin Suomeen tullut lapsi asetetaan taloudelliseen vastuuseen sisaruksestaan tai vanhemmastaan, niin se ei ole yhdenvertaista suhteessa aikuiseen, jolle esitetään samat vaatimukset.

Tämä on lapsen edun, lastenoikeuksien ja kaikkien kansainvälisten sopimusten vastaista, ja myös Suomen lakien vastainen väittäjä, oletus tai perustelu.

Millaisia näkemyksiä teillä on asumisaikavaatimuksesta?

Asumisaikavaatimus antaa vain turvapaikan saaneelle mahdollisuuden hakea perheenyhdistämistä. Esitys asettaa lapset eriarvoiseen asemaan perheenkokoajina.

Mitä pitemmän ajan lapsi elää erossa perheestään, sitä hitaampaa kotoutuminen ja integroituminen Suomeen on, koska lapsen ajatukset ovat hänen perheessään. Turvapaikkaprosessi, perheenyhdistäminen ja pakomatka ovat jo itsessään niin aikaa vieviä, että kaksi lisävuotta lapsen elämässä on liikaa.

Millaisia näkemyksiä teillä on alaikäisyyden määritelmästä?

Etu ry vastustaa lakiesityksen määritelmää alaikäisyydestä. Lapset asetetaan eri arvioiseen asemaan suojelustatuksen eriyttämisen myötä. Ainoastaan turvapaikkastatuksen saanut voi hakea perheenyhdistämistä, muilla statuksilla olevat jätetään ulkopuolelle.

Millaisia näkemyksiä teillä on siitä, että kansantervedellinen syy ei enää jatkossa olisi perhesideperustaisen oleskeluluvan epäämisperuste?

Suhtaudutaan myönteisesti lakialoitteeseen.

Tähän voitte kirjoittaa muita näkemyksiänne ehdotettuja muutoksia ja niiden vaikutuksia koskien.

Lakiesityksen tekstiosuudessa tuodaan selkeästi esille, että kaikenlainen maahan muuttaminen on negatiivista ja epätoivottavaa, jopa alaikäiset maahanmuuttajalapsset nähdään vaarallisena ja Suomen taloutta uhkaavana: ” Koska ehdotetulla muutoksella tavoitellaan lasten käyttämisen vähentämistä maahantulovälineenä, tavoitteella olisi toteutuessaan tältäkin osin myönteistä taloudellista vaikutusta.” Lakiteksti esityksessä yksintulleet lapset nähdään ensi sijassa maahanmuuton välineenä. Suomeen on tullut myös vanhempansa menettäneitä ja orpoja. Suomesta turvapaikkaa hakevista useimmat ovat etnistä syrjintää kohdanneita, tai vainon, aseellisten selkkausten ja konfliktien tai pakomatkan aikana vanhemmistaan erilleen joutuneita lapsia, vanhempansa menettäneitä ja orpoja. Nämä lapset ovat haavoittuvassa asemassa ja tarvitsevat suojelua.

Lakiesitys ei ole millään muotoa Pakti-sopimuksen hengen mukainen, jossa ilman huoltajaa liikkuviin turvapaikanhakijalapsiin suhtaudutaan haavoittuvana ryhmänä. Paktin henki on humaninen, taakanjakoon pyrkivä ja lapsen etu edellä menevä. Tämän tyyppinen lakiesitys vaikuttaa kielteisesti Suomessa asuvien maahanmuuttajien kotoutumiseen ja integroitumiseen.

Mikkonen Ulla
Edustat turvapaikanhakijalapsille ETU ry.